

**Kaasrahastanud
Euroopa Liit**

PINDALA- JA LOOMATOETUSED 2025

**LILIA KULLI
VAIKE NÕU**

Teemad

9.00-10.30 Ülevaade toetustest, toetusõiguslik maa, tingimuslikkus, sotsiaalne tingimuslikkus, otsetoetused, kohaliku sorti taimede kasvatamise toetus - Vaike

10.30-10.45 Paus

10.45- 12.15 Ökokavad: Keskkonnasõbralik majandamine, mahetoetus, ökoalade ja ökosüsteemide toetus, mesilaste korjealade rajamise toetus- Lilia

12.15-12.30 Paus

12.30-13.30 Maaelutoetused: Vee- ja mullakaitsetoetused, väärtuslik püsirohumaad, pärandniitude hooldamine, loomade heaolutoetus, ohustatud tõud- Vaike

13.30-14.00 PRIAs toetuste taotlemine ja kontroll, enam esinenud rikkumised- Lilia

ÜPP strateegiakava 2023-2027

Sellel aastal jätkub 2023
rakendunud ÜPP strateegiakava
2023-2027

ÜPP jaguneb: otsetoetused ja
maaelu teotused (eelarve üle 1,6
miljardi euro).

**Toetustaotlusi saab esitada 15.
maist 16. juunini 2025.**

**Võimalik taotleda 23 erinevat
toetust.**

Perioodi 2023-2027 põllu- ja loomatoetused

OTSETOETUSED

- Põhissetuleku toetus (PST);
- Ümberjaotav toetus (ÜJT);
- Noore põllumajandustootja toetus (NPT);
- Piimalehma kasvatamise otsetoetus (PTK);
- Ammlehma kasvatamise otsetoetus (ATK);
- Ute ja kitse kasvatamise otsetoetus (UTK);
- Tera- ja kaunvilja kasvatamise otsetoetus (TVK);
- Puu- ja köögivilja ning marjakultuuride kasvatamise otsetoetus (PKV);
- Seemnekartuli kasvatamise otsetoetust (SKT);
- Keskkonnasõbraliku majandamise toetus (KSM);
- Mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetus (MAHE);
- Ökoalade toetus (ÖKO);
- Ökosüsteemiteenuste säilitamise toetus (ÖST);
- Mesilaste korjeala toetus (MESI);

MAAELUTOETUSED

- Põhjaveekaitse toetus (PÕHJAVESI);
- Pinnaveekaitse toetus (PINNAVESI);
- Turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus (MULD);
- Pärandniidu hooldamise toetus (NIIT);
- Väärtsliku püsirohuma säilitamise toetus (VPR)
- Põhjavee kaitse alal väärtsliku püsirohuma kaitse toetus (PÕHJAVESI-VPR)
- Turvas ja erodeeritud mullaga alal väärtslikupüsirohuma kaitse toetus (MULD-VPR)
- Kohaliku sorti taimede kasvatamise toetus (KST)
- Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus (MAHEL);
- Ohustatud tõugu looma pidamise toetus (OTL);
- Loomade heaolu toetus (LHT);
- Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus (KMN);

Põllumajandusmaa

Põllumajandusmaa hõlmab **kolme erinevat maakasutuse tüüpi**:

- P põllumaa;
  - PR püsirohumaa;
  - PK püsikultuuridealune maa.
-
- Agrometsandussüsteemid

Põllumaa (P), erinevad kesatüübid

Põllumaa on külvikorraga hõlmatud haritav maa või kesa, mida saab kasutada põllumajanduskultuuride tootmiseks või karjatamiseks, või maa, mis on tootmisest kõrvale jäetud.

Kesa on taotlemise aastal üldjuhul saagi tootmisest kõrvale jäetud külvikorraga hõlmatud põllumaa. Eritatakse kolme tüüpi kesa:

- **mustkesa** on külvikorraga hõlmatud põllumajanduskultuurideta maa, mida haritakse umbrohtude hävitamiseks;
- **haljaskesa** on külvikorraga hõlmatud maa, mida kasutatakse haljasväetistaimede kasvatamiseks;
- **Sööti jäetud maa** on külvikorraga hõlmatud maa, kus kasvab vabalt looduslik taimestik, mida saab kasutada loomade söötmiseks või mis küntakse sisse.

Püsirohuma (PR)

Püsirohuma on maa, millel kasvavad looduslikud rohttaimed või erinevad rohumaakultuurid, kas looduslikul viisil (isekülvi teel) või harimise teel (külvi teel), ning mis ei ole põllumajandusliku majapidamise külvikorruga hõlmatud viis aastat või kauem.

Rohumaakultuuride all mõistetakse tavapäraselt erinevaid seemneseades sisalduvaid rohumaakultuure, mida külvatakse.

Looduslikud rohttaimed- taimed, mis tavapäraselt kasvavad looduslikult isekülvi teel looduslikel karja- või rohumaadel või mille seemned sisalduvad karja- või rohumaade jaoks mõeldud seemneseades.

Püsirohumaat alatüübid

- **Pärandniit** ehk **poollooduslik kooslus**, mis on pikaajalise niitmise, karjatamise ja puittaimestiku struktuuri kujundamise mõjul kujunenud loodusliku elustikuga püsirohumaat, mis on valdavalt kaetud niidutaimestikuga ning on niidetav või karjatatav;
- **Väärtuslikuks püsirohumaaks (VPR)** loetakse kõrge loodusväärtusega inventeeritud püsirohumaat, kus on kujunemas looduslik taimestik ja seeläbi tagatud tingimused kõrgema liigirikkuse kujunemiseks.
- **Keskkonnatundlik püsirohumaat (TPR)**, mis on Natura 2000 võrgustiku alal asuv:
  - 1) püsirohumaat, mille muld on 100% ulatuses turvasmuld;
  - 2) pärandniit;
  - 3) inventeeritud väärtuslik püsirohumaat.
- **Tagasi rajatud püsirohumaat (TAR)- põllumaal rohumaat, mida üles ei harita, muutub püsirohumaaks.**

Püsikultuuride alune maa (PK)

Püsikultuuride aluseks maaks loetakse külvikorraga hõlmamata maa, millel kasvatatakse ühel kohal vähemalt viis järjestikust aastat põllumajanduskultuure, mis annavad korduvat saaki. Need on üldjuhul marja –ja puuviljaaiad.

Sia alla loetakse ka:

- **Puukool**, mis on noorte puittaimedega kaetud maa, millel taimi kasvatatakse avamaal vahetult mullas hilisema ümberistutamise eesmärgil.
- **Lühikese raieringiga madalmets** on maa, millel kasvatatakse paju (*Salix*) ning millel tehakse raiet vähemalt igal viiendal aastal arvates istandiku rajamisest või viimase raie tegemisest.

Põllumassiiv ja põld

- **Põllumassiiv on** maastikul eristuvate püsivate objektide, katastriüksuse piiride või maa kasutusotstarbe piiridega piiristatud ühtne maa-ala, mis koosneb ühest või mitmest põllust ja mis on ühe taotleja kasutuses. (massiivi hulka ka maastikuelemendid)
- Massiivi määrab PRIA.
- Kaardile kantakse põllumassiiv **pindalaga vähemalt 0,30 hektarit.**
- NB! Natura alal olevat pärandniitu ei kanta põllumassiivi kaardile, vaid on niitude nimekirjas, info on EELISes!
- **Põld on** ühtne maatükk, mis vastab ühele järgmisele tingimusele:
  - 1) sellel kasvatatakse põllumajanduskultuuri;
  - 2) sellel kasvavad looduslikud rohttaimed või rohumaakultuurid;
  - 3) seda hoitakse mustkesas või see on jäetud sööti.
- Põllu joonistab taotleja.

Toetusõigusliku pindala määramine

Põllumassiivi maksimaalse toetusõigusliku pindala määrab PRIA, võttes aluseks põllumassiivi kogupindala põllumassiivi kaardil olevate piiripunktide järgi.

Põllumassiivi maksimaalse toetusõigusliku pindala hulka arvatakse:

- kuni kahe meetri laiune hekk, kraav, piire, traditsiooniline maastikuobjekt või muu maastikule iseloomulik vorm;
- tingimuslikkuse süsteemi, so HPK raames määratletud säilitatavate maastikuelementide alune pindala;
- põld, kus ühe hektari kohta ei kasva rohkem kui 50 puud. Puuks loetakse selgelt eristuvat vähemalt 1,3 meetri kõrgust puittaime (puud-põõsad).
- NB! 50 puu reegel ei kehti agrometsandusele ja pärandniitudele!
- **Põllumassiivi maksimaalsest toetusõiguslikust pindalast arvatakse maha maa-alad, kus põllumajanduslik tegevus ei ole võimalik või mida kasutatakse valdavalt mitte põllumajanduslikuks tegevuseks**

Põllumassiivi hulgast arvatakse välja

Põllumassiivi maksimaalsest toetusõiguslikust pindalast arvatakse maha maa-alad, kus põllumajanduslik tegevus ei ole võimalik või mida kasutatakse valdavalt mitte põllumajanduslikuks tegevuseks:

üle 0,01 hektari suurune maa-ala, sealhulgas maa-ala, millel kasvavad puittaimed võrade liitusega vähemalt 30% (*nt võsa, puude-põõsaste grupp, madalatest puittaimedest moodustunud põõsastikud so kadakad-maranad jne*);

alla 0,01 hektari suurused maa-alad, kui nende pindala põllumassiivil kokku ületab 0,01 hektarit (*nt kivihunnik, süvend, masinapark, oksahunnikud jne*), **sh alla 0,01 hektari suurused maa-alad, millel kasvavate puittaimede võrad on omavahel liitunud.**

Inimtekkelised ehitised (*nt majad, hooned, tuulikud jne*) alune maa-ala olenemata selle suurusest;

päikesepaneelide alune maa, mis hõlmab nii päikesepaneelide parke kui ka üksikud päikesepaneele;

õueala (*elu-, ühiskondliku- või tootmishoone või rajatise juurde kuuluvat või selle püstitamiseks mõeldud ühtne maa-ala. Ilu ja rekreatiivsel eesmärgil rajatud õueala*);

haljasala (*madala- või kõrghaljastusega ala, mida kasutatakse rekreatiivsetel eesmärkidel ning millele on iseloomulikud ilutaimed, sh pargid kalmistud, kiige- ja lõkkeplatsid jne*);

golfiväljak.

Tingimuslikkus

Tingimuslikkuse süsteemiga tagatakse, et põllumajandustoetusi makstakse täies mahus vaid neile põllumajandustootjatele, kes täidavad erinevatest seadustest tulenevaid nõudeid.

Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded- HPK

Kohustuslikud majandamisnõuded- KM (11 valdkonda 64 nõuet)

Uus: **Sotsiaalne tingimuslikkus**

Toetuse saaja peab järgima nõudeid oma põllumajanduslikus tegevuses ja kogu põllumajandusliku majapidamise maal terve kalendriaasta jooksul.

Kontrollivad Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA), Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA), Keskkonnaamet (KeA) ja **Tööinspeksioon (TI)**.

Maaeluministri 21. detsembri 2022. a määrus nr 68 „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded, kohustuslikud majandamisnõuded ning töö- ja tööhõivetingimustega seotud nõuded ja tööandja kohustused](#)“.

HPK nõuded

- 1 Püsirohmaa säilitamine**
- 2 Märg- ja turbaalade kaitse**
- 3 Koristusjätmete põletuskeeld
- 4 Puhverribade rajamine vooluveekogude äärde
- 5 Kaldega aladel piirangud mullaharimise võtetele
- 6 Talvine taimkate (50 % nõue)**
- 7 Viljavaheldus**
- 8 Maastikuelementide säilitamine, karuputkest teavitamine**
- 9 Keeld muuta või künda keskkonnatundlike püsirohmaid**

HPK 1 Püsirohumaad ja põllumajandusmaa suhtarvu säilitamine

Püsirohumaad osakaal riigis tervikuna ei tohi väheneda 2018. aastal kehtestatud võrdlussuhtarvuga võrreldes üle 5%. Taotlejad, kellele kehtib püsirohumaad tagasi rajamise kohustus, peavad rajama püsirohumaad määratud ulatuses tagasi.

Lubatud on püsirohumaad asendamine rohumaaga, mis taotlemise aastal muutub püsirohumaaks ehk rohumaaga, mis on täpselt 6 aasta vanune.

Aastal 2025 tuleb tagasi rajada püsirohumaad. Need on juhtumid, kus 2024. aastal oli üles haritud varem tagasi rajatud püsirohumaad (TAR).

Varem tagasi rajatud püsirohumaad tuleb säilitada samal kohal kuni püsirohumaaks muutumiseni. Need maad on näha PRIA avalikul veebikaardil kihil „Tagasirajatud püsirohumaad“.

HPK 2 Märg-ja turbaalade kaitse

Nõue1: Turvasmullaga põllumajandusmaal ei ole lubatud künda ega freesida. Turvasmullaga põllumaal on lubatud künda ja freesida üks kord kolme aasta jooksul.

Turvasmullaga põllumajandusmaaks loetakse põld, millel on turvasmulla osatähtsus vähemalt **65%** ning turvasmullaga põld, mille kohta on põllumajandustootja võtnud „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027“ (edaspidi strateegiakava) alusel antava turvas-ja erodeeritud mullakaitse toetuse kohase kohustuse.

HPK 6 Talvine taimkate

Põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja püsikultuuride alusest maast peab vähemalt **50 protsenti** olema **talvise taimkatte all**.

Kui põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja püsikultuuride alusest maast vähemalt 50 protsendil kasvatatakse köögivilja, kartuli, puuvilja, marjakultuuri, lilli, maitse- ja ravimtaimi ning istikuid, peab põllumajandusliku majapidamise põllumaast ja püsikultuuride alusest maast vähemalt 30 protsenti olema talvise taimkatte all.

Talviseks taimkatteks loetakse **1. novembrist kuni 31. märtsini** põllumaal ja püsikultuuride alusel maal olevad põllumajanduskultuurid, sealhulgas vahekultuur, kõrretüü ja taimejäänused.

HPK 7 Viljavaheldus

Põllumajandusliku majapidamise põllumaal ei ole lubatud kasvatada samal põllul sama põhikultuuri üle kolme aasta.

Põllumajandusliku majapidamise põllumaast 50 protsendil ei ole lubatud kasvatada sama põhikultuuri kahel järjestikusel aastal, välja arvatud vahekultuuri kasvatamise korral ja kui tagatakse põhikultuuri vaheldumine vähemalt kolme aasta möödudes.

Külvikorda ei kohaldata mitmeaastaste põllukultuuride, rohumaakultuuride, looduslike rohttaimede ja kesa kasvatamise korral.

Nõudest on vabastatud kui põllumaa suurus on kuni 10 ha ja mahetootjad.

Viljavahelduse mõisted

Põhikultuur on taotlusel märgitud põllumajanduskultuur, mis on maha pandud, istutatud või külvatud enne taotlemise aastat või taotlemise aasta kevadel ja mida kasvatatakse kasutades kohalikele normidele vastavaid agrotehnilisi võtteid või hoitakse maad mustkesas või söötis.

Allakülvi ei loeta põhikultuuriks.

Kui maad hoitakse põhikultuuri kasvuperioodi jooksul söötis või mustkesas, katkeb põllumajanduskultuuri järgnevus.

Vahekultuuriks loetakse külvatud kultuuride kasvatamist kahe üksteisele järgneva vegetatsiooniperioodi põhikultuuride vahelisel ajal või kultuuri, mis külvatakse allakülvina põhikultuurile.

HPK 8 Maastikuelemendid, karuputkest teavitamine

Maastikuelemendid on põllusaar, metsasiil, puude rida, hekk, eesvoolud ja kraavid, kiviaiad, üksikobjektid (looduskaitse, muinsuskaitse ja pärandkultuur)

Maastikuelemendid arvatakse toetusõigusliku põllumajandusmaa hulka ja toetuste taotlejatel on kohustus neid elemente säilitada.

Taotlejal on kohustus PRIAle teada anda oma kasutuses oleval põllumajandusmaal esinevatest maastikuelementidest. Kui taotlejast sõltumatutel asjaoludel on toimunud maastikuelemendi rikkumine või eemaldamine, siis taotleja peab teavitama sellest koheselt PRIAt.

Põllumajandusmaal või sellega külgneval alal esinevast karuputke võõrliigist, mille kohta ei ole Maa- ja Ruumiametil andmeid, tuleb hiljemalt 31. maiks esitada vormikohane teatis Keskkonnaametile.

Põllusaar

- **HPK 8.1.1:** Säilitada tuleb 0,01 kuni 0,50 hektari suurune põllumaaga ümbritsetud ja põllumaaga külgnev loodusliku taimkattega põllusaar, kus võivad esineda põõsad, puud, kivid, karstiaugud, väikesed märgalad ja tiigid ning see maa-ala peab olema selgesti eristatav põllumaast. *Põllusaar võib olla igasuguse kujuga kuni 0,50 hektari suurune põõsaste või puudega, loodusliku taimestiku ja päritoluga maastikuelement. Põllusaar läheb arvesse ainult põllumaal, kui põllumaast saab püsirohumaat, siis põllusaar enam arvesse ei lähe ja säilitamiskohustust ei ole. Põllusaar ei sobitu säilitatavaks maastikuelemendiks juhul, kui ta külgneb sellise ala või maastikule iseloomuliku vormiga, mille suhtes ta pole selgesti eristatav (näiteks metsa ääres). Põllusaar saab külgneda näiteks teede, veekogude, õuealade või teiste maakasutuse tüüpidega (püsirohumaat, püsiikultuurid).*

HPK9 Keskkonnatundlikud püsirohumaad

Keskkonnatundliku püsirohuma kasutusotstarvet ei tohi muuta ja seda ei tohi üles künda.

Keskkonnatundlik püsirohuma on Natura 2000 võrgustiku alal asuv:

- 1) püsirohuma, mille põllu muld on 100 protsendi ulatuses turvasmuld;
- 2) pärandniit
- 3) inventeeritud väärtuslik püsirohuma.

Uuendamine on lubatud üksnes pealkülvi teel ainult turvasmullaga püsirohumaad. Uuendamisest tuleb PRIA-t eelnevalt teavitada.

Pärandniitu ega inventeeritud väärtuslikku püsirohumaad ei ole lubatud uuendada ka pealkülvi teel.

Kui kasutusotstarvet on muudetud või nimetatud ala üles kündnud, peab püsirohuma tagasi rajama PRIA määratud tähtpäevaks.

Kohustuslikud majandamisnõuded- KM

KM 1 Põhja- ja pinnavee kaitse (12 nõuet)

KM 2 Nitraadireostuse vältimine nitraaditundlikul alal (15 nõuet)

KM 3 Loodusliku linnustiku kaitse ja

KM 4 Looduslike elupaikade, loomastiku ja taimestiku kaitse (kokku 5 nõuet)

KM 5 Toidu- ja söödaohutus (13 nõuet)

KM 6 Hormoonide kasutamine loomakasvatustes (1 nõue)

KM 7 ja KM 8 Taimekaitsevahendite kasutamine (7 nõuet)

KM 9 Vasikate pidamise miinimumnõuded (5 nõuet)

KM 10 Sigade pidamise miinimumnõuded (6 nõuet)

KM 11 Põllumajandusloomade kaitse (5 nõuet)

Sotsiaalne tingimuslikkus

Mis see on?

---

1. jaanuarist 2025. aastal seotakse pindala- ja loomatoetuste täies mahus saamine lisaks tingimuslikkuse nõuete täitmisele ka töö- ja tööhõivetingimuste ehk **sotsiaalse tingimuslikkuse** nõuete täitmisega.

Sotsiaalne tingimuslikkus seab Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika pindala- ja loomapõhiste toetuste saamise tingimuseks lisaks seni kehtestatud nõuetele ka töö- ja tööhõivetingimustega seatud nõuete ja tööandja kohustuste järgimise.

Uue süsteemi eesmärgiks on ettevõtjate teadlikkuse tõstmine tööõiguse sätetest, kaitstes töötajate õigusi ning tagades seeläbi nii ettevõtjate kui töötajate heaolu. Töö- ja tööhõivetingimustega seatud nõuded on Eestis tööandjatele kehtinud juba varem ning midagi uut juurde ei lisandu. Nõuete täitmist kontrollib Tööinspeksioon (TI) senise väljatöötatud töökorralduse alusel ning täiendavat kontrolli toetuste taotlemisega seoses ei tehta

Sotsiaalse tingimuslikkuse kohta saab rohkem lugeda Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi [kodulehelt](#) jaotisest „Sotsiaalne tingimuslikkus“. 7. jaanuaril toimus veebiseminar, mille salvestust on võimalik vaadata [siit](#) ja küsimuste kokkuvõtet lugeda [siit](#).

Sotsiaalne tingimuslikkus

Keda kontrollitakse?

Tööinspeksioon kontrollib oma tavapärase kontrolli raames ettevõtteid, kellel on **vähemalt üks lepinguline töötaja**. Toetuse taotlejaid, kellel ei ole töölepingulist suhet, ei kontrollita.

Inspeksiooni huviorbiiti kuulub seega eelkõige töölepingu alusel töötamine. Seaduses nimetatud juhtudel võidakse kontrollida ka füüsilisest isikust ettevõtjaid (FIE), kui neil on vähemalt üks töölepinguga töötaja, ja ka võlaõigusliku lepinguga (töövõtulepingu, käsunduslepingu või muu teenuse osutamiseks sõlmitud lepingu) töötajatega ettevõtteid. Lisaks oma töötajatele tuleb töötervishoiu ja tööohutuse korraldamisel arvestada ka renditööjõuga.

Sotsiaalne tingimuslikkus

Mida kontrollitakse?

- Tööleping- kirjalik ja korrektne
- Riskianalüüs koos tegevuskavaga – kirjalik, Tööinspektsiooni (TI) Iseteenindusekeskkonnas (TEIS) sisestatud, töötajatele tutvustatud
- Töökeskkonnaspetsialist - TEISis registreeritud
- Töökeskkonna volinik – kohustuslik alates 10 töötajast
- Töökohas olemas kaitse-, pääste- ja esmaabivahendid, ohutusmärgid
- Esmaabiandja- TEISis registreeritud, koolitatud
- Töötajate juhendamine- juhendamine kirjalikult registreeritud
- Ohutud töövahendid- ohutusjuhendid, hooldusraamatud
- Tööõnnetus tuleb registreerida ja teavitada TI

Sotsiaalne tingimuslikkus

Millal teavitatakse PRIAt?

Kui Tööinspeksioon tuvastab oma tavapärase kontrolli raames põllumajandustoetusi taotleva ettevõtja töö- või tööhõivetingimustega seotud nõude rikkumise, ei teavita ta sellest PRIAt koheselt.

Sotsiaalse tingimuslikkuse rikkumiseks loetakse rikkumist hetkest, mil taotleja on saanud ettekirjutuse. See tähendab, et taotlejale on eelnevalt saadetud Tööinspeksiooni kontrolli protokoll ning talle jääb enne ettekirjutuse saamist üldjuhul 5 tööpäeva aega rikkumise vabatahtlikuks kõrvaldamiseks.

Juhul kui taotleja on kontrolli protokollis kirjeldatud puudused 5 tööpäeva jooksul kõrvaldanud ning teavitab sellest ka Tööinspeksiooni, siis ei loeta rikkumist sotsiaalse tingimuslikkuse rikkumiseks ning toetust ei vähendata.

Tingimuslikkuse nõude rikkumine

Kõiki nõuete rikkumisi hindavad järelevalveasutused ühtse metoodika järgi hindamismaatriksitega.

Hindamisel lähtutakse kolmest kriteeriumist: tõsidus, ulatus, püsivus. Samuti võetakse arvesse rikkumise korduvust. Nende kriteeriumite alusel koostatakse iga nõude hindamiseks maatriks, mille järgi antakse rikkumisele kriteeriumite kaupa hinded. Leitud hinnangu alusel moodustub iga nõude puhul toetussumma vähendamise protsent järgnevalt:

- hooletusest tuleneva rikkumise korral

3-4 punkti – 1%

5-9 punkti – 3%

10-13 punkti – 5%

14-15 punkti – 10%

- esmase kordumise korral 10%

- tahtliku rikkumise korral 15-100%

Põhisissetuleku toetus (PST) ja ümberjaotatav toetus (ÜJT)

Ühikumäär 97-110 eur/ha- **107,72** (2024 a)

majapidamistele üle 10 ha kuni 130 ha eest lisaks 21-26 eur/ha. **23,45**

majapidamistele 1-10 ha, lisaks 9,92 € (koefitsient 0,43)

Sihtgrupp: kõik põllumajandusega tegelevad isikud, kes vastavad aktiivse põllumajandustootja nõuetele

Põllumajanduslikuks tegevuseks loetakse:

põllumajandustoodete tootmist – põllumajanduskultuuri kasvatamine, maaharimine, saagikoristus, loomapidamine jne

põllumajandusmaa hoidmist karjatamiseks ja harimiseks sobilikus seisukorras

Maaeluministri määrusnr.71 *Otsetoetuste saamise üldised nõuded, põhisissetuleku toetus, ümberjaotav toetus ja noore põllumajandustootja toetus*“.

[Määrus](#)

Aktiivne põllumajandustootja

Kui taotleja eelmise kalendriaasta **otsetoetuste summa oli kokku kuni 5000,00 eurot**, loetakse taotleja aktiivseks tootjaks.

Kui taotleja eelmise kalendriaasta **otsetoetuste summa oli kokku 5000,01 eurot või rohkem**, loetakse taotleja aktiivseks tootjaks, kui ta vastab vähemalt ühele järgnevatest tingimustest:

1. Taotleja pindala- ja loomapõhiste toetuste taotlusel on märgitud vähemalt 1 ha põllumaad või püsiluhtude alust maad (P, M, PK) või 1 ha pärandniitu, millele taotleb pärandniidu hooldamise toetust
2. taotleja nimel on põllumajandusloomade registri andmetel vähemalt ühele loomühikule vastaval hulgal põllumajandusloomi või üks mesilaspere.
3. taotleja kasutuses oleva põllumajandusmaa karjatamiseks ja harimiseks sobilikus seisukorras hoidmise kulu on taotluse esitamise aastal vähemalt **60 eurot** hektari kohta.

Kui taotlejale **ei määratud või ta ei taotlenud eelmisel kalendriaastal otsetoetuseid**, tuleb aktiivseks tootjaks olemist tõendada vähemalt ühe eelpool toodud punkti 1.- 3. kohaselt.

Maa kasutusõigus

Taotlejal peab olema maa kasutamiseks seaduslik õigus. Kui taotlejal puudub põllumajandusmaa kasutusõigus, kuid vaatamata sellele hakkab ta maad harima ning taotleb põllumajandusmaa kohta toetust, rikub ta mandiõigust ning selle maa osas jäetakse taotlus rahuldamata.

Toetuse taotlemisel tuleb arvestada, et **kokkuleppe (lepingu) olemasolu peab tõendama isik, kes tahab lepingualusele maale toetust saada.**

Maa omanik, kes maa harimisega ei tegele, ei ole samuti õigustatud toetust saama, sest **ainuüksi maa kasutamise õiguse omamine ei ole piisav alus toetuse taotlemiseks.**

PRIA ei maksa välja põllumajandustoetusi, kui on teada, et taotleja kasutab taotlusel deklareeritud maad ilma omaniku nõusolekuta.

Kui taotleja võtab kasutusele uusi maid ja kannab need põllumassiivide registrisse, siis palub PRIA taotlejal anda ka kinnitus maakasutusõiguse olemasolu kohta. Kui maakasutusõigus tekib (rendi korral) kokkuleppe või lepingu alusel, tuleb lisada ka lepingu teise osapoole nimi ja kontaktandmed. Omandi korral kontrollitakse avaldaja vastavust kinnistusraamatu alusel.

PST nõuded põllumajandusmaale

Omama vähemalt **1 hektarit** põllumajandusmaad, millel tegeletakse põllumajandusliku tegevusega ja mida on õigus kasutada taotluse esitamise aasta **15. juuni seisuga**

Põllumajandusmaa pindala määramisel võetakse arvesse:

- põld/pärändniidu ala **pindalaga vähemalt 0,30 hektarit**;

- ühel põllumassiivil kõrvuti paiknevad põllud/põrandniidud või nende alad, mille pindala kokku on vähemalt 0,30 hektarit (nn maa-alad)

Põllumajandusmaa peab olema kantud põllumajandustoetuste või põllumassiivide registrisse või EELISesse (pärändniidud)

PST nõuded põllumajandusmaale (2)

Põllumajandusmaa peab olema heas korras – peab järgima agrotehnilisi võtteid või loomakasvatus tehnoloogiad või hooldada maad vähemasti igal teisel aastal, et vältida ebasoovitava taimetiku ulatuslikku levikut.

Põllumajandusmaal, millel tegeletakse põllumajandusliku tegevusega, peab ebasoovitava taimestiku ulatuslik levik olema välistatud taotluse esitamisest kuni kalendriaasta lõpuni ning seda maad peab olema võimalik kasutada järgmisel kasvuperioodil põllumajanduslikuks tegevuseks ilma lisakuludeta (**§ 4 lg 3**).

- ✓ Püsiluultuurid – viljapuud ja marjapõõsad peavad olema heas vegetatiivses seisundis ning võraalused ja reavahed niidetud või muul viisil hooldatud- igal aastal
- ✓ **Toetusõigusliku põllumajandusmaa määratlemisel tuleb lähtuda maaeluministri 20.12.2022. määrusest nr 67** „Põllumassiivi kaardi koostamise, põllumassiivi toetusõigusliku pindala määramise ja põllumassiivi kasutamise kohta andmete esitamise tingimused ja kord”

[Määrus](#)

Noore põllumajandustootja toetus (NPT)

Noor põllumajandustootja:

on **kuni 40 aastane taotlemise esitamise ajal** ja juhib põllumajanduslikku majapidamist ja

omab vähemalt kas üheaastast põllumajanduslikku **töökogemust** või on omandanud põllumajandusalase **hariduse** (kutse, keskeri- või kõrghariduse) või on omandanud kutsekvalifikatsiooni 4. taseme põllumajandustootmise valdkonnas

On **äsja esmakordselt alustanud** põllumajandusliku tegevusega või on põllumajandusettevõtte üle võtnud kuni 5 aastat enne NPT esmakordset taotlemist

Toetust antakse maksimaalselt kuni **5** aastat

Juriidilise isiku kõik liikmed peavad vastama nõuetele

- Toetust makstakse **kuni 260** ha eest (varem kuni 100 ha)
- Ühikumäär oli 2024 **110** eurot/ha

Tera- ja kaunvilja kasvatamise otsetoetus (TVK)

Sihtgrupp: toetusõiguslikke tera- ja kaunvilja kultuuride kasvatamisega tegelevad isikud

Peab vastama aktiivse tootja mõistele

Tegeleb põllumajandusliku tegevusega

Täidab tingimuslikkuse nõudeid

Peab kasvatama vähemalt **5** ha toetusõiguslikke tera- ja kaunvilja kultuure

- Toetust makstakse kuni **100 ha** eest
- 2024 a. oli ühikumäär on **31,00** eurot/ha

Puu- ja köögivilja ning marjakultuuride kasvatamise otsetoetus (PKV)

Sihtgrupp: toetusõiguslikke PKV kultuuride kasvatamisega tegelevad isikud

Peab kasutama vähemalt **1** ha põllumajandusmaad ja kasvatama vähemalt **0,3** ha puu- ja köögivilju või marjakultuure

Määruses sätestatud viljapuu ja marjapõõsaste minimaalne istutustihedus

Ühikumäär 2024 a. oli **389,00** eurot/ha

Seemnekartuli kasvatamise otsetoetus (SKT)

Sihtgrupp: sertifitseeritud seemnekartuli
kasvatamisega tegelevad isikud

Peab kasutama vähemalt **1** ha põllumajandusmaad ja kasvatama vähemalt **0,3** ha sertifitseeritud seemnekartulit

Sordilehte või EL ühtsesse põllukultuuride sordilehte võetud sordi seemnekartul

Peab olema nõuete kohaselt sertifitseeritud

Kavandatud ühikumäär on **349** eurot (314-384/ha)

Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus (SORT)

Eesmärk:

- säilitada kohalike tingimustega kohastunud ja geneetilisest erosioonist ohustatud taimede geneetilist ressursi
- edendada kultuuripärandi ja geneetilise mitmekesisuse seisukohast oluliste kohalike taimesortide kasvatamist
- soodustada kohalike puuvilja- ja marjasortidega uute istandike rajamist

Toetatav:

- Kohalikku sorti põllu- või köögiviljakultuuri kasvatamine ühe kalendriaasta jooksul
- Kohalikku sorti puuvilja- või marjakultuuri kasvatamine viie järjestikuse kalendriaasta jooksul
- **Viljapuu- ja marjakultuuride puhul võetakse arvesse lisaks Eesti Aiandusliidu puuviljanduskomisjoni ekspertarvamusele ka teadus- ja arendusasutuste või kutseõppeasutuste ekspertide arvamused.**

SORT toetusõiguslik isik

FIE või juriidiline isik

Puuvilja- ja marjakultuuri kasvatamisel minimaalselt:

- 20 viljapuud viiest erinevast toetusõiguslikust sordist või
- 20 marjapõõsast kolmest erinevast toetusõiguslikust sordist

Kartuli kasvatamisel: taotleja andmed taimetervise registrisse kui kartulit kasvatatakse üle 1,0 ha

- Taotlusele tuleb lisada põllule külvatud seemne kogus.
- **Taotleja esitab külvatud kultuuri seemne müügipakendi originaaletiketid hiljemalt 16. juuniks 2025 PRIA maakondlikusse esindusse, kus need tembeldatakse, tehakse koopia ja tagastatakse taotlejale.**

SORT toetusõiguslikud kultuurid ja sordid

- Puuviljad: 17 õuna-, 6 pirni-, 14 ploomi sorti ja 1 kirsi sort
- Marjad: 6 m. sõstra -, 2 p. sõstra- ja 4 karusmarja sorti
- Põllukultuurid: rukis 'Sangaste', kartul 'Ando', põldhernes 'Mehis', põlduba 'Jõgeva', valge ristik 'Jõgeva 4'

UUED köögiviljakultuurid:

- harilik sibul 'Jõgeva 3'
- valge peakapsas 'Jõgeva'
- kaalikas 'Kohalik sinine' ja 'Kõpu'

UUED põllukultuurid:

- põlduba 'Helbi' ja põldhernes 'Kirke'
- kartul 'Endla', 'Jõgeva kollane', 'Väike verev'
- söödapeet 'Jõgeva Eckendorf'
- heintaimed aas-rebasesaba 'Haljas', salehaguhein 'Ilo', punane aruhein 'Jõgeva 70'

SORT toetusõiguslik maa

- Toetusõiguslikku põllu- ja köögiviljakultuuri sorti peab kasvatama põllumaal minimaalselt:
  - teravilja - 5 ha
  - kaunvilja va. põlduba 'Helbi' - 1 ha
  - heintaime, kartulit - 0,3 ha
  - söödapeeti, kaalikat, sibulat, kapsast, põlduba 'Helbi' - 0,1 ha
- Põllukultuuride kasvatamisel peab kasutama sertifitseeritud seemet
- Köögiviljakultuuride kasvatamisel peab kasutama standardseemet
- Heinaseemnepõllud peavad olema nõuetekohaselt põldtunnustatud
- Uued puuvilja-marjakultuuri istikud tarnijalt, kelle andmed on taimetervises registris
- **Toetusõigusliku põllu pindala hulka arvestatakse põllu otstes asuv kuni 15 meetri laiune põllutöömashinate ümberpööramiseks kasutatav teenindusala**

SORT toetuse saamise nõuded

Puuvilja- ja marjakultuuride kohta 15. juuniks aiaplaan

Põllu- ja köögiviljakultuuride puhul peab:

- järgima sordiomaniiku kehtestatud külvisenormi ja agrotehnikanõudeid
- vältima põllu umbrohtumust
- kasvatama sorte 15 juunist kuni 1. augustini
- Kohalikku sorti taimi ei kasvatata allakülvina

SORT toetuse ühikumäär

- põldhernes, valge ristik, põlduba 'Jõgeva' – 50 eur/ha
- heintaimede seemnekasvatus – 120 eur/ha
- talirukis – 20 eur/ha
- kartul – 70 eur/ha
- kaalikas, söödapeet, põlduba 'Helbi' – 500 eur/ha
- valge peakapsas – 1500 eur/ha
- harilik sibul – 1200 eur/ha
- viljapuud – 12 eur/tk
- marjapõõsad – 5 eur/tk

ÖKOKAVAD

Mahetootmise toetus (MAHE)

Keskkonnasõbralik majandamine (KSM)

Mesilaste korjeala rajamine (MESI)

Ökolade toetus (ÖKO)

Ökosüsteemide toetus (ÖST)

MAAELU TOETUSED

Mulla-ja veekaitsetoetused

- Turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus (MULD)
- Põhjavee kaitse toetus (PÕHJAVESI)
- Pinnavee kaitse toetus (PINAAVESI)

Toetusõiguslik on FIE, juriidiline isik

Kellele 1) antakse 1. aastal lisaks KSMi ja kes järgnevatel aastatel taotleb KSMi

2) või kes peab vähemalt 1 LÜ loomi

Toetust antakse taotlejale, kes peab põllumajandusloomade registri andmetel aasta keskmisena vähemalt ühele loomühikule vastaval arvul veiseid, lambaid, kitsi või hobuseid

Mulla-ja veekaitse toetuse nõuded rohumaal

Kui maa ei ole rohumaa, peab selle esimesel aasta kevadel rajama

Ülekarjatamine ja glüfosaadi kasutamine on keelatud.

Ei künta, kultiveerita, koorita, randaalita, freesita ja ei tehta muid rohukamarat kahjustavaid mullaharimistöid.

Turvasmullal asuvat rohumaad võib 1x perioodi jooksul freesida või kuni 2x randaalida.

Uuendada võib üksnes otsekülvi ja pealtparandamise teel.

Äestamine on lubatud.

Nõudeid tuleb täita kogu kohustusealusel rohumaal.

MULD toetusõigusliku maa nõuded

Maa peab vastama otsetoetuste andmise tingimustele.

Toetatakse vähemalt 0,3 ha suurust rohumaad.

Turvasmulla või erodeeritud mulla osatähtsus vähemalt 65%

Sama maa kohta ei anta KSMi, mesilaste korjealade toetust, muud mulla- ja veekaitsetoetust, ökoala toetus ei välista MULD toetuse küsimist

Toetust antakse ka keskkonnatundliku PR (Natura alal asuv püsirohumaad)

MULD toetuse puhul jäävad toetusõiguslikuks ja tuleb kohustust täita ka neil turbamaadel, mis kohustuse võtmise aastaga võrreldes on vahepeal **turvasmuldade kaardikihilt välja arvatud**. Kohustust ei lõpetata

MULD toetuse nõuded

Kohustusealusel maal mullaproovid (Corg, pH, P, K):

- teise kohustuseaasta 1. dets või regulaarselt 5. a 1.dets
- turvasmullal 20 ha kohta vähemalt 1 proov
- erodeeritud mullal 2 ha kohta

Mullakaitseline koolitus:

- läbitud teise aasta **7. detsembriks**

Ühikumäär: **70 eur/ha**

PÕHJAVESI toetusõigusliku maa nõuded

Maa peab vastama otsetoetuste andmise tingimustele.

Toetatakse vähemalt 0,3 ha suurust rohumaad:

- 1) asub min 50% ulatuses kaitsmata põhjaveega alal või olulisel allika- ja karstialal
- 2) sellel asub allikas või karstivorm

Sama maa kohta ei anta KSMi, mesilaste korjealade toetust, maa ei ole ökoala, ökoala toetuse küsimise korral saab toetust

Toetust antakse ka keskkonnatundliku püsirohumaale

Kaitsmata põhjaveega alad

PÕHJAVESI toetuse nõuded

Kohustusealuse maa 5 ha kohta mullaproovid (pH, P, K), **Corg iga 20 ha kohta kolmanda kohustuseaasta 1. dets** või regulaarselt 5. a 1. dets

Veekaitseline koolitus:

- läbitud teise aasta 7. detsembriks

Ühikumäär:

- 1) Kui rohumaid kuni 20% kogu põllumajandusliku maa pinnast - **180 eur/ha**
- 2) Kui rohumaid üle 20% kogu põllumajandusliku maa pinnast - **85 eur/ha**

Pinnaveekaitse toetusõigusliku maa nõuded

Maa peab vastama otsetoetuste andmise tingimustele.

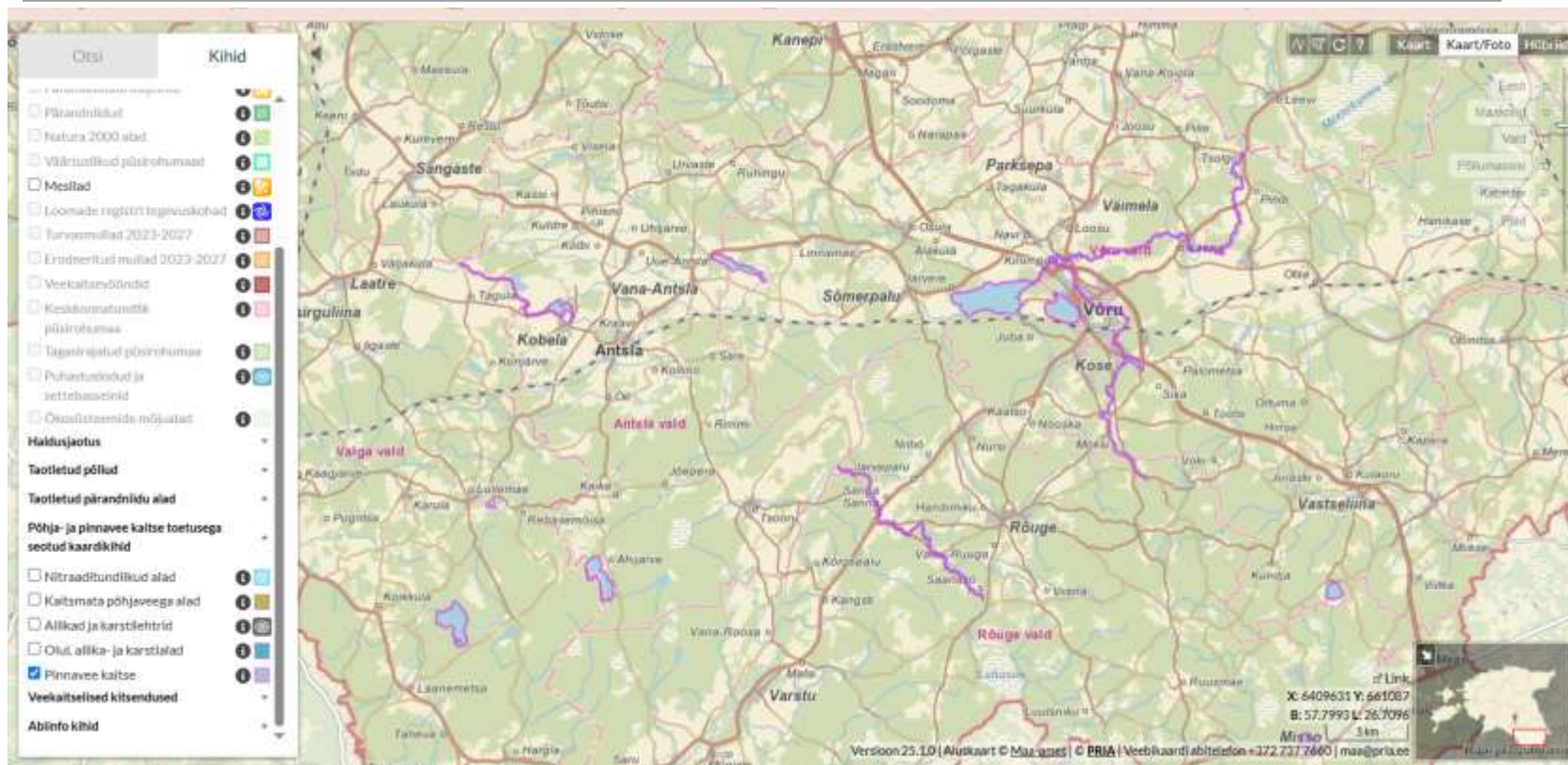
Toetatakse vähemalt 0,3 ha suurust rohumaad:

- 1) piirneb min 10 m veekaitsevööndiga (va Läänemeri) ning asub toitainete tõttu kesise, halva või väga halva seisundiklassiga pinnaveekogumi valgalal
- 2) on MAK või SK maaparanduse investeeringutoetuse abil rajatud veekaitsevööndi laiend

Sama maa kohta ei anta KSMi, mesilaste korjealade toetust, muud mulla- ja veekaitsetoetust

Toetust antaks ka keskkonnatundliku PR kohta

Pinnaveekaitsega alad

PINNAVESI toetuse tegevuse elluviimise nõuded rohumaaal

Kui maa ei ole rohumaa, peab see olema rajatud 15. juuniks.

20m baasnõude veekaitsevöönd + 30m veekaitseline rohumaa.

10m baasnõude veekaitsevöönd + 40m veekaitseline rohumaa,

ehk laiendatud veekaitsevöönd **vähemalt 50 m**

Taimekaitsevahendi, väetise ja reoveesette kasutamine, sõnnikuhoidla ja -auna ning punktkoormusobjekti, sh loomade söötmis- ja jootmiskoht, paigaldamine on keelatud.

PINNAVESI toetus

Maaparanduse investeeringutoetusega rajatud laiendi puhul järgida maaparandussüsteemi ehitusprojekti ja maaparandushoiutööde nõudeid.

Veekaitseline koolitus:

- läbitud teise aasta 7. detsembriks.

Ühikumäär:

- 1) Kui rohumaid kuni 20% kogu põllumajanduse maast - **220 eur/ha**
- 2) Kui rohumaid üle 20% kogu põllumajanduse maast - **110 eur/ha**

Väärtusliku püsirohuma toetus (VPR)

- Väärtusliku püsirohuma säilitamise toetus (VPR)
- Põhjavee kaitse alal väärtusliku püsirohuma kaitse toetus (PÕHJAVESI-VPR)
- Turvas ja erodeeritud mullaga alal väärtuslikupüsirohuma kaitse toetus (MULD-VPR)

Väärtuslik püsirohuma on:

- 1) kõrge loodusväärtusega püsirohuma, kus on kujunemas looduslik taimestik ja seeläbi tagatud tingimused suurema liigirikkuse kujunemiseks - *kõrge loodusväärtusega püsirohuma*, toetus alates **2025**
- 2) pärandniit, mille kohta on andmed kantud Eesti looduse infosüsteemi ja mis ei asu kaitstaval loodusobjektil - *väljaspool kaitstavaid alasid asuv pärandniit*, toetus sai alates **2024**

Väärtusliku püsirohuma toetus pärandniitudele

Toetust saab küsida ainult vähemalt 90% ulatuses eksperdi poolt **inventeeritud ja kaardile kantud** väljaspool kaitsealaid asuvate pärandniitude kohta.

Väljaspool kaitstavaid alasid asuvad pärandniidud peavad olema Eesti looduse infosüsteemis EELIS kirjas pärandniiduna ja ei saa pärandniidu hooldamise toetust ehk NIIT toetust

- **Toetus on 80 eurot** hektari kohta

Need pärandniidud asuvad PRIA põllumaasiivide kaardil ja on kantud Põllumaasiivide loetelusse.

Väärtusliku püsirohuma toetus, mis ei ole pärandniit

Toetus **alates 2025. aastast.**

Kohustuse pikkuseks on viis järjestikust kalendriaastat.

Toetust saab küsida ainult ekspertide poolt inventeeritud ja kaardile kantud väärtuslike püsirohumaade kohta

Toetust 50 eurot hektari kohta

Nõuded väärtuslikule püsirohumaale

Toetust võivad taotleda kõik, kelle kasutada on vähemalt **0,3 hektari** suurune väärtuslik püsirohumaad, mis on kantud PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse.

Väärtuslikku püsirohumaad tuleb sarnaselt PST toetuse nõuetele vähemalt üle aasta hooldada (**niita, karjatada, hekseldada**), et vältida ebasoovitava taimeestiku teket.

Hekseldamine on lubatud **alates 1. augustist**.

Maad tuleb hoida rohukamaras. Rohukamaras hoidmine tähendab, et maad ei künta, kultiveerita, koorita, randaalita ega freesita ning sellel ei tehta muid rohukamarat kahjustavaid mullaharimistöid.

uuendamine ja ülekarjatamine on keelatud.

Väetise ja reoveesette ning keemilise taimekaitsevahendi kasutamine on keelatud

Väärtuslikele püsirohumaadele saab võtta ka PST, MAHE ja KSM toetust.

VPR inventuur

Inventuure viiakse läbi vähemalt 10 aasta vanustel püsirohumaadel.

Inventuuride käigus tekib väärtuslike püsirohumaade kaardikiht, mille alusel saab toetust küsida.

Tootjatele koostatakse juhend väärtuslike püsirohumaade ära tundmiseks ja tekitatakse võimalus anda teada oma potentsiaalselt väärtuslikest püsirohumaadest ning seejärel need maad inventeeritakse.

Kõrge loodusväärtusega püsirohumaade inventuuriks saab oma pikalt uuendamata püsirohumaadest teada anda veebilehel [Heapõld](#)

2024. aasta välitöödel inventeeriti kokku 6352,7 hektarit potentsiaalsete väärtuslike püsirohumaade valikalasid, mis põhinesid 10. juuliks 2024 laekunud sooviavaldustel. (kogu planeeritav maht on 27000 ha)

Väärtuslik püsirohumaa

Väärtusliku püsirohuma toetus

põhjaveekaitse ja mullakaitse püsirohumaadele

Põhjaveekaitse alal asuva väärtusliku püsirohuma toetus

Toetuse ühikumäär **220 eurot**, kui toetusõiguslik ja muu rohuma moodustab kohustuseaastal kogu põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaast kokku kuni 20 protsenti.

110 eurot, kui toetusõiguslik ja muu rohuma moodustab kohustuseaastal kogu põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaast kokku üle 20 protsenti

Kehtivad nii väärtusliku rohuma kui põhjaveekaitse nõuded.

Turvas- ja erodeeritud mullaga väärtusliku püsirohuma toetus

Toetuse ühikumäär on **100 eur/ha**.

Kehtivad väärtusliku rohuma ja ka mullakaitse nõuded.

Pärändniidu hooldamise toetus (NIIT)

Toetuse saajad on **kõik pärändniidu hooldajad**: eraisikud, ettevõtted, MTÜd.

Pärändniidu hooldamise kohustuse kestvus on **viis järjestikust kalendriaastat**.

Toetust võib taotleda **vähemalt 0,1 hektari suuruse EELISesse kantud pärändniidu kohta, mis asub kaitstaval alal** või Rebala muinsuskaitsealal.

Taotleja peab osalema Keskkonnaameti korraldatud **pärändniidu hooldamise koolitusel** hiljemalt esimese kohustuseaasta 15.-ks augustiks.

Pärandniidu hooldamise toetus (NIIT)

Taotlusel annab Keskkonnaamet e-PRiAs taotlejale ette toetusõiguslikud pärandniidud ja tingimused nende hooldamiseks.

Toetusõigusliku maa hulka arvatakse (§ 5 lg 6 punktid 6 ja 7)

- kuni 0,50 hektari suurune puude ja põõsaste grupp, väikeveekogu, vanajõgi ja muu looduslik taimestikuta ala, mis on selgelt eristatav ning mis on seotud pärandniidu hea seisundi tagamisega.

Kõikidele pärandniitudele saab samale maale taotleda PST ehk põhisissetulekutoetust, ümberjaotavat toetust (kuni 130 ha) ja loomade olemasolul mahetoetust (samadel tingimustel teiste püsirohumaadega, 0,2 LÜ/ha).

Puhkeaasta

Üks kord viie aasta jooksul võib jätta pärandniidu hooldamata ehk võtta **puhkeaasta**, kui samal ajal on tagatud, et elupaik on heas seisus

Kohustuseperioodi esimesel aastal puhkeaastat võtta ei saa.

Ühikumäär on 100 eurot ühe hektari maa kohta.

Puhkeaastal ei saa taotleda põhitegevust ning lisategevusi, välja arvatud väärtuste hindamise lisategevust ja tulemuspõhist viieaastast piloottegevust.

Põhitegevus ja lisategevused

Taotleja peab valime **ühe põhitegevuse**, kas niitmise, karjatamise või puisniidu taastamisjärgse hooldamise, **mille kestvus on viis aastat**

Taotleja võib valida **igal kohustuseperioodi aastal ühe või mitu lisategevust**, mille kestvus on üks aasta.

Lisategevuse toetust saab võtta ainult sellele pärandniidule, kuhu on võetud põhitegevuse toetust.

Lisategevust saab võtta konkreetsele pärandniidule.

Põhitegevuste ühikumäärad

Toetuse ühikumäär põhitegevuse elluviimise eest on ühe hektari maa kohta kalendriaastas:

- 1) 100 eurot enne 15. juulit pärandniidu niitmise, välja arvatud puisniidu niitmise korral
- 2) 150 eurot alates 15. juulist pärandniidu niitmise, välja arvatud puisniidu niitmise korral
- 3) 600 eurot puisniidu niitmise korral
- 4) 300 eurot puisniidu taastamisjärgse hooldamise korral
- 5) 185 eurot pärandniidu karjatamise korral.

Põhitegevuse nõuded pärandniitudele, mida niidetakse (1)

Kui Keskkonnaamet ei ole niitmise algusaega määranud, siis võib niita **endale sobival ajal**.

Kui alal esineb keskkonnaregistrisse kantud **kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi elupaik**, siis on alal lubatud niita **alates 15. juulist**.

- Kui taotleja kõik niidetavad alad jäävad kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi esinemisalale, siis võib Keskkonnaameti nõusolekul niita ka enne 15. juulit, kuid mitte enam kui 20% taotleja niidetavatel aladel.

Niidetaval pärandniidul tuleb jätta **5–30% alast niitmata**. Kui ala ohustab seisundi halvenemine, tuleb terve ala ära niita.

Põhitegevuse nõuded pärändniitudele, mida niidetakse (2)

Niidetav pärändniit peab olema **niidetud ja niide kokku kogutud 1. septembriks** ja kokku kogutud niide peab olema alalt ära viidud **niitmisele järgneva aasta 1. aprilliks**.

Niidetaval pärändniidul on **hekseldamine keelatud**, välja arvatud puisniidu taastamisjärgsel hooldamisel.

Pärändniitu **võib pärast niitmist ja niide kokku kogumist karjatada**. Keskkonnaametit teavitama ei pea.

Põhitegevuse nõuded pärandniitudele, mida karjatatakse (1)

Rannaaladel tuleb alustada karjatamisega hiljemalt 31. mail. Mujal võib karjatamisega alustada **endale sobival ajal**.

Karjatamise tulemusena peab kogu taotletaval alal olema visuaalselt tuvastatav, et loomad on alal toitunud selliselt, et rohustu on vähemalt 50 protsendi ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud alal on rohustu valdavalt söödud.

Karjatamise tulemus peab olema saavutatud **1. oktoobriks**.

Põhitegevuse nõuded pärändniitudele, mida karjatatakse (2)

Loomade lisa söötmine pärändniidul on keelatud.

- Karjatavat pärändniitu võib niita kui niitmine, niite kokku kogumine ja ära viimine toimub enne 5. augustit.
- Karjatavast pärändniidust peab jääma vähemalt 5% niitmata.
- Karjatavat ala võib niita osaliselt ning niitmata ala võib olla suurem kui 30%.
- **Pärändniitu võib pärast karjatamist üle niita või hekseldada alates 5. augustist**, kui selle rohustu on 50 protsendi ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud pärändniidul on rohustu valdavalt söödud. Niite ja heksli võib maha jätta. Vähemalt kolm päeva enne niitmise või hekseldamisega alustamist **peab teavitama Keskkonnaametit**.

Põhitegevuse nõuded puisniidu taastamisejärgsel hooldamisel

Puisniidu taastamisejärgsel hooldamisel on lubatud puisniitu **niita, hekseldada või karjatada.**

Puisniidul ei ole hekseldamine lubatud enne 1. augustit.

Puisniit peab olema niidetud, karjatatud või hekseldatud 1. oktoobriks.

Puisniidu taastamisejärgsel hooldamisel niitmise ja karjatamise põhitegevuse nõuded ei kehti

Pärändniidu hooldamise lisategevused

- 1) liigikaitseliselt olulise rannaala lisategevus 80€
- 2) väärtuste hindamise lisategevus 10 € Taotleja hindab pärändniitu LIFE'i projekti „Loodusrikas Eesti” raames välja töötatud metoodika alusel ja esitab tulemused hiljemalt 1.oktoobriks.
- 3) pärändniidu käsitsi või hobuniidukiga niitmise lisategevus 200 € Alast tuleb jätta 5–30 protsenti niitmata. Kui pärändniitu ohustab seisundi halvenemine, peab terve ala ära niitma.
- 4) laiuvõi väikesaare lisategevus 10 €
- 5) pärändniidu või selle loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku liigi seisundi parendamise lisategevus 100 €

Kohustuse suurendamine, vähendamine ja üle andmine

Toetuse saajal on õigus **kohustust suurendada, vähendada ja üle anda.**

Toetuse saajal on õigus kohustust koos maaga teisele isikule üle anda või sama 5-aastase kohutuse raames **kuni kaks hektarit või kuni 20 % suurendada ja 10 % vähendada, sel juhul tal kehtiv kohustus jätkub.**

Kui kohustust soovitakse **suurendada suuremas mahus kui 2 ha või 20%, algab taotlejal uus 5-aastane kohustus.**

Kui kohustusega hõlmatud maa läheb majapidamisest välja, siis kohustus selle maa osas lõpetatakse ja kohustuse üle andjalt toetust tagasi ei nõuta.

Loomade heaolu toetus (LHT)

Loomade heaolutoetust saavad:

- ❑ Piimaveised, ka vasikad
- ❑ Hobused
- ❑ Sead (emis, nuumsiga, võõrdepõrsas, nooremis)
- ❑ Munakand
- ❑ Vutid

1-aastane kohustus

Loomade heaolu toetus- veis, hobune

- 150 eurot piimalehm, > 2 aastane veis, 1 LÜ
- 50 eurot > 6 kuu veis, 0,7 LÜ
- 25 eurot < 6 kuu veis, 0,4 LÜ
- 50 eurot > 6 kuu hobune, 1 LÜ

Vanus kohustuse aasta 2. mai seisuga

Taotlejal 2. mai – 6.september piimatõugu veiseid ja hobuseid kokku vähemalt 2 LÜ.

Toetusõiguslik loom on nõuetekohaselt identifitseeritud ja põllumajandusloomade registrisse kantud ja keda taotleja peab vähemalt 2. mai – 6.september põllumajandusloomade registrisse kantud tegevuskohas.

Toetust ei anta looma kohta, kes on kantud mahepõllumajanduse registrisse mahepõllumajanduslikult peetava loomana

Toetatavad nõuded piimatõugu veisele

Ühte loomarühma kuuluvaid piimatõugu veiseid **karjatatakse rohumaal** vähemalt taotlusele märgitud arvul.

Karjatamisperiood algab hiljemalt mais ja kestab vähemalt 14 järjestikust nädalat.

Rohumaa ülekarjatamine on keelatud.

Rohumaa on ümbritsetud karjaaiaga, va külg, mis piirneb või asub veekaitsevööndis.

Rohumaal on veistele tagatud juurdepääs puude varju, varjualusesse või loomakasvatushoonesse, mis kaitseb loomi halbade ilmastikutingimuste eest.

Piimatõugu veiste baasnõudeks veterinaarseaduse alusel loomatauditõrje programmi täitmine

Toetatavad nõuded hobusele

Hobuseid karjatatakse taotlusele märgitud arvul. **Taotlusele märgitud täkkusid karjatatakse või tagatakse neile pääs väliaedikusse.**

Karjatamisperiood algab hiljemalt mais ja kestab vähemalt 14 järjestikust nädalat

Rohumaa ülekarjatamine on keelatud.

Rohumaa on ümbritsetud karjaaiaga, va külg, mis piirneb või asub veekaitsevööndis.

Hobustel on rohumaal ja väliaedikus olema tagatud juurdepääs puude varju, varjualusesse või loomakasvatushoonesse, mis kaitseb loomi halbade ilmastikutingimuste eest.

Rohumaal ja väliaedikus tuleb tagada hobustele pidev vaba juurdepääs joogiveele.

Sigade heaolu toetus

Toetusõiguslik loom on nõuetekohaselt identifitseeritud ja põllumajandusloomade registrisse kantud emis, nooremis, võõrdepõrsas ja nuumsiga, keda taotleja peab kohustuseaasta 30. aprilli seisuga taotlusel märgitud ja põllumajandusloomade registris tegevuskohana registreeritud loomakasvatushoones.

40 eurot emis, 0,5 LÜ

30 eurot võõrdepõrsas, nuumsiga, nooremis, 0,3 LÜ

Vanus kohustuseaasta 30. aprilli seisuga.

Taotlejal 30. aprilli sigu vähemalt 2 LÜ

Toetatavad nõuded sigadele

< 7päevaste sigade **kastreerimisel** kasutada lokaalanesteesiast ja analgeesiast või üldanesteesiast koos analgeesiaga, selle kohta on veterinaararsti kirjalik kinnitus

Sea kohta on rühmasulgudes tagatud **15 % suurem pidamispind** võrreldes baasnõudega (emiste puhul lisatoetus)

Kohapeal olemas sigade kehtiv **söötmiss plaan**, mis on heakskiidetud veterinaararsti poolt ja veterinaararst on oma heakskiidu allkirjaga tõendanud

Sigade sööt sisaldab EL-s lubatud **söödalisandeid**, mis mõjutavad soodsalt sööda omadusi või loomakasvatustoodangut, loomade jõudlust ja heaolu.

Munakanade heaolu toetus

Toetust antakse munakanade kohta, keda peetakse kohustuseaastale eelnenud kalendriaasta 1. maist kuni kohustuseaasta 30. aprillini taotlusel märgitud ja põllumajandusloomade registris tegevuskohana registreeritud loomakasvatushoones, puurivabalt ja kelle kohta peetakse arvestust (liikumine, kuu keskmine arv karjas, andmed munade realiseerimise kohta)

Taotlejal on kohustuseaastale eelnenud kalendriaasta 1. maist kuni kohustuseaasta 30. aprillini vähemalt 50 munakana

Taotlusel märgitud loomakasvatushoones munakanade pidamise ruumi **ühe ruutmeetri põrandapinna kohta peetakse kuni kaheksat munakana**

1.60 eurot munakana, 0,014 LÜ

Vuttide haalu toetus

- Pidamisperiood 1. maist kuni kohustuseaasta 30. aprillini taotlusel märgitud ja põllumajandusloomade registris tegevuskohana registreeritud loomakasvatushoones,
- tõutunnistusega või tõendatud päritoluga eesti vutt, keda taotleja peab munatoodangu saamiseks ja kelle suhtes tehakse individuaalset jõudluskontrolli
- või keda taotleja peab sugulinnuna ja kelle suhtes tehakse rühmaviisilist jõudluskontrolli;
- kelle üle peab taotleja arvestust (liikumine, kuu keskmine arv karjas, andmed jõudluskontrolli ja munade realiseerimise koht
- Taotleja taotlusel märgitud loomakasvatushoones peetava eesti **vuti kohta kohustuseaastal vähemalt 200 ruutsentimeetrit puuripinda.**
- 2.30 eurot vutt, 0,03 LÜ
- Taotlejal on kohustuseaastale eelnenud kalendriaasta 1. maist kuni kohustuseaasta 30. aprillini vähemalt 350 vutti.

Ohustatud tõugu looma pidamise toetus (OTL)

5-aastane kohustus, iga ohustatud loomatõu puhul algab eraldi kohustus

Loomade/lindude arv, kelle kohta toetust taotletakse, võib kohustuseperioodi jooksul aastati varieeruda, kuid ei tohi olla väiksem min kohustusest

Min kohustus vähemalt üks veis, hobune või lammas või 350 vutti

Võetakse arvesse loom, kes on nõuetekohaselt identifitseeritud ja kelle andmed on kantud nõuetekohaselt põllumajandusloomade registrisse ning keda taotleja peab põllumajandusloomade registris registreeritud tegevuskohas.

Eesti hobuse, eesti raskeveohobuse, tori hobuse universaalsuuna hobuste alampopulatsiooni ja vana-tori suuna hobuste alampopulatsiooni hobuse, eesti maatõugu veise ja kihnu maalamba **pidamisperiood 1. jaanuarist 31. oktoobrini**

OTL toetuse ühikumäär

- eesti maatõugu veis – 250 eurot loom aastas
- eesti hobune – 250 eurot loom aastas
- eesti raskeveohobune – 250 eurot loom aastas
- tori hobuse universaalsuuna hobuste alampopulatsiooni hobune – 250 eurot loom aastas
- tori hobuse vana-tori suuna hobuste alampopulatsiooni hobune – 250 eurot loom aastas
- kihnu maalammas – 35 eurot loom aastas
- eesti vutt – 6 eurot loom aastas

Toetuse saamise tingimustele vastava looma kohta, kelle kohta taotletakse toetust, võib taotleda ka lisatoetust.

OTL lisatoetuse ühikumäär

- puhtatõulise järglase andnud eesti maatõugu veis – 100 eurot
- eesti maatõugu pull – 200 eurot
- maatõugu lehmullikas – 34 eurot
- jõudluskontrollis olev eesti maatõugu lehm – 250 eurot (350 eurot)
- järglase andnud ohustatud tõugu mära – 100 eurot
- järglase andnud ja jõudluskontrollis olnud ohustatud tõugu täkk – 100 eurot
- ohustatud tõugu noortäkk – 100 eurot
- jõudluskontrollis olev kihnu maalammas – 35 eurot
- kihnu maalamba jää – 35 eurot (70 eurot)

OTL toetusõiguslik loom

Veise, hobuse ja lamba põhitoetuse andmisel võetakse arvesse enne kohustuseaastat sündinud loom või looma asendamise korral vähemalt kuue kuu vanune asendusloom, kes on puhtatõuline ja tõuraamatusse kantud.

Toetust antakse tõutunnistusega või tõendatud päritoluga eesti vuti kohta, kelle suhtes tehakse individuaalset jõudluskontrolli või keda taotleja peab sugulinnuna, kelle suhtes tehakse rühmaviisilist jõudluskontrolli ja peab igapäevaselt arvestust.

Tori hobuse universaalsuuna hobuste alampopulatsiooni hobune, loetakse toetusõiguslikuks, kui ta on registreeritud tori hobuse universaalsuuna tõuraamatu põhiosas või tori hobuse vana-tori suuna tõuraamatu põhiosas

Lisatoetuse saamiseks peab loom olema jõudluskontrollis, pull ja jäär kantud tõuraamatusse, hobuste puhul geneetiline ekspertiis

Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus

- **Alates 2025. aastast ei saa võtta uut 5-aastast kohustust. Olemasolevat 5-aastast kohustust saab jätkata.**
- karjas vähemalt **101 piimalehma** (Piimatõugu) aasta keskmisena
- taotlejal on sõlmitud leping karjaterviseprogrammide alase täiendusõppekava läbinud veterinaararstiga
- taotleja kogub kogu karja piimatõugu veiste kohta terviseandmeid ja täidab selle kohta karjatervise protokoll
- ühikumäär - **45 eurot** lehma kohta kalendriaastas

Natura 2000 toetus erametsamaale

---

füüsiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja, eraõiguslik juriidiline isik, kelle omandis või kelle kasutusvalduses on metsamaa

Taotleja täidab toetusõiguslikul metsamaal looduskaitseseaduses ja metsaseaduses ning nende alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõudeid kogu kohustuseaasta jooksul

Taotluse esitamise periood vanas E- PRIAs **04.04-30.04**

Natura 2000 sihtkaitsevööndis toetuse suurus 160 eurot/ ha

Natura 2000 piiranguvööndis või hoiualal, kui seal ei asu kaitsealuse liigi metsaelupaik - 60 eurot/ ha

Väljaspool Natura 2000 võrgustiku ala asuvate erametsaalade looduskaitseliste piirangute hüvitamise toetus

Mesilaspere (TARU) toetus

- **Toetust antakse nüüdsest vaid FIE-dele ja juriidilistele isikutele.**
- **Minimaalne toetusõiguslik mesilaspere arv on 16.**
- Mesila peab olema registreeritud hiljemalt **30. aprill 2025. a.**
- Mesilaspere arv peab olema 30. aprilli 2025. a seisuga teavitatud põllumajandusloomade registrisse hiljemalt **5. mail 2025. a.**
- Toetustaotlus tuleb esitada ajavahemikul **1.-12. mai 2025. a.** Taotlusele märgitakse mesilaspere arv, kelle kohta toetust taotleda soovitakse.
- Vähese tähtsusega abi piirmäär tõusis 50 000 eurole kolme jooksva aasta kohta.

Rahastanud
Euroopa Liit

Lilia Kulli tel.55672261 lilia.kulli@gmail.com

Vaike Nõu tel.5242319 vaike.nou@mail.ee